

Estratègia UPC Recircula per promoure l'economia circular en l'ús, la compra i la gestió responsable de recursos i residus

Acord núm. 43/2016 del Consell de Govern pel qual s'aprova l'Estratègia UPC Recircula per promoure l'economia circular en l'ús, la compra i la gestió responsable de recursos i residus.

- Document proposta informat favorablement per la Comissió d'Economia i Infraestructures del Consell de Govern celebrada el dia 16/03/2016.

Gerència

Barcelona, 29 de març de 2016

Acord del Consell de Govern pel qual s'aprova *l'Estratègia UPC Recircula* per promoure l'economia circular en l'ús, la compra i la gestió responsable de recursos i residus.

Fets i fonaments de dret

Els Estatuts de la UPC, concretament en el seu article 5, esmenten la sostenibilitat com un principi propi, així com el fet que "La Universitat ha de vetllar perquè aquests principis siguin efectius". També fan referència a que "La Universitat Politècnica de Catalunya ha de promoure la responsabilitat social".

Com part del desenvolupament d'aquests objectius, es proposa l'adopció del acord següent:

ÚNIC.- Aprovar *l'Estratègia UPC Recircula* per promoure l'economia circular en l'ús, la compra i la gestió responsable de recursos i residus de la Universitat Politècnica de Catalunya; així com el seu Pla d'Actuacions pel bienni 2016-17.

Barcelona, 29 de març de 2016

Estratègia *UPC Recircula* per promoure l'economia circular en l'ús, la compra i la gestió responsable de recursos i residus.

1. Marc de referència, justificació i antecedents

Els Estatuts de la UPC (Article 5) esmenten com un principi propi, entre d'altres, la sostenibilitat, així com el fet que “La Universitat ha de vetllar perquè aquests principis siguin efectius”. També fan referència a que “La Universitat Politècnica de Catalunya ha de promoure la responsabilitat social”.

La responsabilitat social és un dels elements vertebradors de l'activitat universitària, especialment tenint en compte el paper fonamental que exerceixen aquestes institucions com a motor de desenvolupament social, econòmic i cultural.

Tal i com s'explicitava a la Declaració de sostenibilitat de la UPC (2008): “cal integrar la responsabilitat social i la sostenibilitat en l'exercici de totes les activitats que li són pròpies.

La UPC es compromet a aplicar criteris de sostenibilitat en la seva activitat institucional i de gestió, fer-ne el seguiment regular i retre comptes, per fer palès el compromís amb una acció coherent i visible que reforci i practiqui una nova cultura de la sostenibilitat”.

L'ús responsable i eficient dels recursos així com el foment de la prevenció, la reutilització i el reciclatge dels residus són uns dels principals reptes per progressar en la sostenibilitat dins les organitzacions públiques. En els darrers anys i a escales diferents -europea, regional, administracions locals, universitats- les estratègies han anat evolucionant des d'una perspectiva de final d'etapa (gestió de residus) cap a estratègies més orientades a promoure conceptes lligats a la prevenció, al consum responsable, o més recentment a desenvolupar el paradigma de l'economia circular¹.

A la UPC, un conjunt d'agents diversos treballen des de fa temps per assolir aquest repte amb actuacions de caire permanent (recollida selectiva, Programa UPC ReuTilitza), amb l'impuls de projectes singulars (projecte Retorna, iniciativa de compostatge de matèria orgànica, etc.), i amb la participació en iniciatives i xarxes compartides amb agents externs com la Xarxa d'Universitats pel Residu Zero (XURZ), recentment integrada a l'ACUP, o la participació en les activitats de la Setmana Europea per la prevenció de residus. En la mesura que ha estat possible, s'ha procurat considerar el cicle de vida complet del producte, que, en el context d'una organització com la UPC, resulta de considerar com a mínim tres moments diferents: entrada, ús i gestió final. Igualment s'ha treballat per concretar els criteris que es poden incorporar per reduir l'impacte ambiental dels productes.

Així, en aquests anys s'han esmerçat esforços per incorporar criteris de consum responsable i prevenció de residus: en determinats processos de contractació; en el desenvolupament de programes de formació del PAS; o en campanyes de sensibilització a usuaris i usuàries. Tot i haver-se produït avenços, no sempre s'han assolit uns resultats clars ni s'ha disposat del marc

---

¹ A mode d'exemple, la Comissió Europea centra les seves polítiques en els àmbits de l'economia circular, la compra pública verda i els residus.

necessari per progressar de manera més visible i sobretot acompassada entre les diferents unitats territorials. Alhora, bona part de les actuacions o projectes empresos se centren únicament en una de les dimensions esmentades, especialment la que es refereix a la gestió de residus.

A nivell institucional, els referents estratègics de sostenibilitat (els plans UPC Sostenible) no desenvolupaven objectius específics en l'àmbit de la contractació responsable i la prevenció i gestió dels residus. En l'etapa actual, s'ha optat per un desplegament d'estratègies focalitzades en la gestió per diferents àmbits sectorials: energia², mobilitat³, i, amb la que ara es desenvolupa, recursos i residus. Així, amb *l'Estratègia UPC Recircula*, es posen les bases per una política orientada a l'ús i compra responsable de recursos i a la prevenció i gestió dels residus. Alhora, s'obre una oportunitat per acompanyar iniciatives ja existents i impulsar noves línies d'actuació: compartir recursos, substituir recursos per serveis, buscar solucions col·laboratives, etc.

Aquest document defineix *l'Estratègia UPC Recircula*, amb els objectius de la institució en l'àmbit esmentat a mig termini (2020). També incorpora, a l'Annex 1, un Pla d'Actuacions específic per el bienni 2016 i 2017, amb el qual es desenvolupa la primera fase de *l'Estratègia*. Després d'aquest període, es preveu que s'analitzin els resultats assolits i s'aprovi un segon Pla d'Actuacions.

Aquesta *Estratègia* ha estat desenvolupada per un equip impulsor, en diferents sessions de treball⁴. Ha tingut en compte el marc normatiu i les polítiques públiques desplegades en aquest àmbit en els darrers anys (veure les referències a l'apartat 6), així com l'experiència pròpia de la institució.

2. Missió

L'Estratègia UPC Recircula té per missió:

- **Augmentar l'eficiència en l'ús dels recursos** públics, reduint-ne el consum, les emissions, i els residus innecessaris, alhora que optimitzant costos econòmics.
- Avançar en la **responsabilitat social** de la Universitat cap a un canvi de model socio-econòmic de producció i consum que integri la gestió sostenible dels recursos materials, amb una visió a llarg termini i compromesa amb la societat que l'envolta.
- **Desenvolupar en totes les seves dimensions el rol educatiu i de recerca** de la Universitat des de la pròpia pràctica exemplar de la sostenibilitat en els campus, coherent i coordinada amb l'activitat acadèmica.
- **Alinear els objectius institucionals**, acompanyant els esforços i fent visibles els progressos en l'àmbit de la gestió sostenible dels recursos materials.

---

² Pla d'estalvi energètic (2011-14) i UPC Energia 2020 (2016-2020) ([Acord 165/2015 del CG](#)).

³ Política de mobilitat (2014) ([Acord 40/2015 del CG](#)).

⁴ Més informació sobre el procés al web <http://www.upc.edu/gestiosostenible/residus/estrategia-d2019economia-circular-compra-publica-verda-i-residus>

3. Principis de l'Estratègia UPC Recircula

Aquesta *Estratègia* assumeix com a propis els principis de la UPC, i fa especial èmfasi en els següents:

- Sostenibilitat integral (econòmica, ambiental, social).
- Lideratge i compromís institucional.
- Enfocament col·laboratiu i transversal.
- Impacte sobre l'educació i la recerca, i ús dels campus com a laboratori d'experimentació.
- Transparència, realisme i coherència.

4. Línies estratègiques

Per assolir la missió s'estableixen tres línies que guien el desplegament progressiu de l'*Estratègia UPC Recircula*, amb una perspectiva global de gestió de recursos i residus.

- ❖ **Línia estratègica 1: Ús i compra responsable.**
Aplicar sistemàticament directrius generals d'ús i compra responsable de productes i serveis.
- ❖ **Línia estratègica 2: Foment de la reutilització.**
Sistematitzar la reutilització interna i externa de productes.
- ❖ **Línia estratègica 3: Millora de la recollida selectiva i compostatge**
Optimitzar la recollida selectiva de residus i implantar la recollida i compostatge de la matèria orgànica en els campus o en el seu entorn.

5. Responsabilitat i desplegament

La responsabilitat de vetllar per l'assoliment dels objectius de l'*Estratègia* és compartida entre el Vicerectorat de Política Universitària i l'Àrea d'Economia i Serveis de Gerència. De forma coherent amb els principis, aquest desplegament es farà comptant amb la participació de la comunitat alhora que es rendiran comptes al Consell de Govern.

Es consolida com a instrument de participació l'Equip impulsor de l'*Estratègia UPC Recircula* (annex 2), format per membres de la comunitat universitària i d'institucions externes, amb perfils i experiències diverses. La funció de l'equip impulsor en aquesta nova fase consistirà en impulsar el desplegament del Pla d'actuacions 2016-17 assegurar la implantació de les accions, preparar informes per al Consell de Govern, i fer recomanacions estratègiques al Consell de Direcció. L'equip impulsor rebrà el suport de l'equip tècnic durant tot el desplegament.

El rendiment de comptes es farà atenent als criteris de sostenibilitat integral. Al final d'aquest pla d'actuacions, s'analitzarà el seu impacte social i ambiental, el balanç econòmic (cost-benefici) i l'impacte sobre l'organització.

El primer Pla d'Actuacions abasta els anys 2016 i 2017. Cadascuna de les línies es desplega en projectes que han d'ajudar a nuclear i concentrar esforços per assolir els objectius previstos. Alhora s'aniran recollint i fent visibles altres projectes i iniciatives alineades amb l'*Estratègia*.

Cadascun dels projectes estratègics estarà coordinat per un equip responsable i comptarà amb la participació d'agents clau de dins i/o fora de la UPC.

6. Referències

Unió Europea

[COM\(2015\) 614 final. Comunicació "Tancar el cercle: pla d'acció de la UE sobre l'economia circular"](#).

[COM\(2008\) 397 final: Pla d'Acció sobre Consum i Producció Sostenible i una Política Industrial Sostenible.](#)

[Directiva 2008/98/CE del Parlament Europeu i del Consell sobre residus.](#)

Generalitat de Catalunya

[Programa general de prevenció i gestió de residus i recursos de Catalunya - PRECAT20](#)

Ajuntament de Barcelona

[Mesura de govern per a la contractació pública responsable amb criteris socials i ambientals a l'Ajuntament de Barcelona \(2013\)](#)

Annex 1. Pla d'Actuacions de l'Estratègia UPC Recircula per el bienni 2016-2017

Línia estratègica	Objectiu estratègic	Projecte	Fita 2017	Actuacions	Equip responsable	Previsió de costos ⁵
1.Directrius d'ús i compra responsable	Elaborar, aprovar i aplicar sistemàticament criteris generals d'ús i de compra responsable de productes, serveis i obres.	Directrius UPC d'ús i compra responsable.	Directrius, Plecs de condicions i Execució en les categories de: <ul style="list-style-type: none"> Paper i material d'oficina. Servei de neteja. Subministrament energètic. Espais. Equips informàtics. 	<ul style="list-style-type: none"> Identificar referents interns i externs. Elaborar directrius específiques per a l'ús i la compra de categories de productes i serveis. Oferir formació interna, materials formatius i acompanyament. Definir indicadors i fer-ne el seguiment. Fer estudis (diagnòstics o anàlisi d'impacte) amb estudiants de la UPC. 	Gestió d'espais. Àrea d'Economia i Serveis (responsable) Servei de Patrimoni UTGs i campus Àrea TIC Grup de treball de compres GSIO	1.000€
2. Foment de la reutilització	Sistematitzar la reutilització de productes.	Consolidació Programa UPC ReuTilitza.	Implantació del programa de reutilització interna a tots els campus de la UPC. Involucrar estudiants d'altres centres docents (no només de la FIB).	<ul style="list-style-type: none"> Vincular els processos de compra, renovació i reutilització d'equips TIC. Elaborar requeriments d'equips TIC en funció del lloc de treball. Dissenyar un creixement equilibrat del Programa (màquines / destí / estudiants). Crear una borsa virtual d'intercanvi per assegurar la reciprocitat. Donar a conèixer el Programa ReuTilitza internament i externament. 	Àrea TIC (resp. Reut. interna) CCD (resp. Reut. Externa) CCN UTG OSI GSIO	3.000 €
		Servei de reutilització interna de material	Disseny dels requeriments del servei de reutilització interna. Prova pilot a dos campus.	<ul style="list-style-type: none"> Identificar bones pràctiques internes i externes. Inventariar productes i equips emmagatzemats. 	Servei de Patrimoni (responsable) PAS responsables de compres	4.000€

⁵ Els costos previstos aniran a càrrec de la partida genèrica 227.10 de Gestió Sostenible i tractament de residus.

Línia estratègica	Objectiu estratègic	Projecte	Fita 2017	Actuacions	Equip responsable	Previsió de costos ⁵
			<p>Servei operatiu ofert a tots els campus de la UPC i que cobreixi diferents tipologies de productes reutilitzables.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Dissenyar un servei de reutilització orientat a l'usuari i basat en les necessitats existents (model organitzatiu, magatzems, aplicació informàtica, abast). ● Establir les categories de productes incloses en el servei (mobiliari, material d'oficina, productes de laboratori, etc.) ● Establir el circuit d'actuació i comunicar-ho als usuaris. ● Definir indicadors i fer-ne el seguiment. 	<p>OSI PDI responsables de laboratoris Servei de Manteniment</p>	
<p>3. Millora de la recollida selectiva i compostatge</p>	<p>Optimitzar la recollida selectiva de residus i implantar la recollida i compostatge de la matèria orgànica en els campus o el seu entorn.</p>	<p>Recollida selectiva i compostatge</p>	<p>Directrius de recollida selectiva de residus en el desplegament del contracte de neteja.</p> <p>Substitució de les papereres de fracció resta d'ús individual amb punts de recollida d'ús col·lectiu.</p> <p>Extensió de la recollida de la fracció orgànica al 100% dels edificis.</p> <p>Projecte pilot de compostatge a un mínim de dos campus.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Elaborar un document de directrius de recollida selectiva de residus en relació al contracte del servei de neteja. ● Desplegar els criteris de recollida selectiva i neteja sostenible inclosos en el contracte del servei de neteja. ● Diagnosi de la generació i gestió final de residus (amb implicació d'estudiantat). ● Desplegar la recollida selectiva de la fracció orgànica a tots els edificis. ● Valorar la millor solució de compostatge a cada campus. ● Desenvolupar un pla de comunicació i sensibilització adreçat a la comunitat universitària. ● Definir indicadors i fer-ne el seguiment. 	<p>Àrea d'Economia i Serveis (responsable) UTGs i Campus Servei de Patrimoni GSIO Grups de treball locals</p>	<p>5.000€</p>

Annex 2. Equip impulsor de l'Estratègia UPC Recircula

Membres de l'equip impulsor:

- Antoni Ras, vicerector de Política Universitària.
- Xavier Massó, director de l'Àrea d'Economia i Serveis.
Pedro Serrano, cap del Servei de Patrimoni.
- Dídac Guardia, Servei de Patrimoni.
- Fermín Sánchez, dept. d'Arquitectura de Computadors i responsable del Programa ReuTllitza.
- Marga López, dept. d'Enginyeria Agroalimentària i Biotecnologia
- Jordi Segalàs, director de l'Institut universitari de recerca en Ciència i Tecnologies de la Sostenibilitat.
- Emilio Soriano, Servei de Prevenció de Riscos Laborals.
- Joan Carles Burón, adjunt a Gerència (Campus Nord i Campus del Besòs).
- Antoni Lázaro, Coordinació de Campus Nord.
- Inma Gómez, Economia, Administració i Serveis Externs, Campus de Terrassa.
- Leyre Ferrer, Gestió de serveis UTGAEIB – ETSEIB.
- Mireia Padrós, Agència de Residus de Catalunya.
- Mar Campanero, Programa Ajuntament + Sostenible de l'Ajuntament de Barcelona.
- Emeka Okpala, Consell de l'estudiantat
- Didac Ferrer, cap del Gabinet de Sostenibilitat i d'igualtat d'Oportunitats (GSIO).
- Mireia de Mingo, GSIO.

També s'ha comptat amb la participació de Boris Lazzarini, Joan Giralt, Laura Virginia de Vargas i Marta Famadas.

Amb la coordinació de l'equip tècnic:

- Didac Ferrer, Gabinet de Sostenibilitat i d'igualtat d'Oportunitats.
- Mireia de Mingo, GSIO.
- Pedro Serrano, cap del Servei de Patrimoni.
- Dídac Guardia, Servei de Patrimoni.